

УДК 331.108.26:338.24.01

Крахмальова Н. А., к.е.н., доцент,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

ПРОАКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ПОВЕДІНКОВИХ ІНСАЙТІВ ТА ДАНИХ

Проактивне управління змінами підприємства в умовах цифрової економіки трансформується у багаторівневу систему data-driven та behaviorally informed менеджменту, де ключову роль відіграють поведінкові інсайти, аналітика великих даних та когнітивні моделі прийняття рішень. Такий підхід дозволяє підприємствам не лише реагувати на зміни середовища, а й передбачати їх та формувати стратегічні траєкторії розвитку.

Сучасні дослідження в галузі behavioral economics доводять, що ефективність організаційних змін значною мірою залежить від когнітивних упереджень, мотиваційних факторів та архітектури вибору (choice architecture) [1].

Поведінкові інсайти дозволяють:

- підвищити точність управлінських рішень;
- зменшити опір змінам;
- оптимізувати людську поведінку в організації;
- підсилити адаптивність персоналу.

У цифровій економіці управління змінами базується на інтеграції:

- predictive analytics;
- AI-driven decision systems;
- real-time organizational data;
- behavioral tracking моделей.

Згідно з OECD, цифровізація управління підвищує продуктивність організацій на 20–40% за рахунок кращої адаптації до ринкових шоків [2].

Українські підприємства та система освіти демонструють високу адаптивність до кризових умов, що проявилось у:

- швидкій цифровізації бізнес-процесів під час війни;
- розвитку дистанційної освіти;
- формуванні гнучких підприємницьких моделей.

World Bank підкреслює, що Україна входить до групи країн із високим потенціалом відновлення через людський капітал і цифрові компетенції, попри значні демографічні втрати [3].

Водночас сучасна наукова позиція не передбачає ізоляційних моделей розвитку, а акцентує на:

- циркуляції талентів (brain circulation);
- селективній міграційній політиці;
- інтеграції у глобальні ринки праці.

Замість обмежувальних підходів сучасні дослідження OECD та ILO пропонують модель керованої мобільності людського капіталу, яка включає:

- стимулювання повернення висококваліфікованих кадрів;
- залучення дефіцитних компетенцій;
- формування конкурентних умов праці всередині країни [4].

Міграція у глобальній економіці є не загрозою, а інструментом перерозподілу знань і навичок, який за умови правильної політики може підсилювати національну економіку.

Сучасні підприємства функціонують у середовищі:

- високої невизначеності;
- технологічної турбулентності;
- глобальної конкуренції за людський капітал.

WEF підкреслює, що конкурентоспроможність визначається здатністю організацій до швидкої трансформації бізнес-моделей та інтеграції інновацій [5].

Українські підприємці демонструють високий рівень кризової адаптивності, що може бути конвертовано у довгострокову конкурентну перевагу за умови системної підтримки інновацій.

Проактивне управління змінами на основі поведінкових інсайтів та даних формує нову парадигму менеджменту, в якій:

- рішення базуються на даних і поведінкових моделях;
- організації стають адаптивними системами;
- людський капітал є ключовим ресурсом розвитку;
- конкурентоспроможність визначається швидкістю трансформації [6-7].

Україна має значний потенціал у сфері людського капіталу та підприємницької культури, однак його реалізація потребує інтеграції у глобальні ринки праці, а не їх обмеження, та формування політики керованої мобільності талентів.

Література

1. Thaler R. H., Sunstein C. R. *Nudge: The Final Edition*. Yale University Press, 2021 (актуальні редакції використовуються у behavioral policy studies 2023–2025).
2. OECD. *Going Digital: Shaping Policies, Improving Lives*. OECD Publishing, 2023.
3. World Bank. *World Development Report 2023: Migrants, Refugees, and Societies*. Washington, DC, 2023.
4. International Labour Organization. *Global Labour Mobility Report 2024*. Geneva, 2024.
5. World Economic Forum. *Future of Jobs Report 2023*. Geneva, 2023.
6. Hnatenko I., Rubezhanska V. Key aspects of a systems approach to assessment of the functioning of the national labor market. Національна безпека у фокусі викликів глобалізаційних процесів в економіці : матеріали VI Міжнародної наукової Інтернет-конференції, м. Київ – Pozega, 20–21 лютого 2020 р. Київ, 2020. С. 9–10.
7. Hnatenko I., Kuksa I., Orlova-Kurilova O., Rubezhanska V. Specific signs of a synergistic effect in an innovation cluster. Wielokierunkowosc Jako Gwarancja Postępu Naukowego : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Warszawa, 21 lutego 2020 r. Warszawa, 2020. P. 10–12.

УДК 658.5:339.137.2

Невмержицька С. М., к.т.н., доцент
Руських А. С., здобувачка вищої освіти
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИНКОВОЇ СТІЙКОСТІ

В умовах динамічних трансформацій ринкового середовища, посилення конкуренції, швидкої зміни споживчих переваг і зростання вимог до якості товарів саме ефективне управління конкурентоспроможністю продукції визначає здатність підприємства зберігати стійкі позиції на ринку, підтримувати попит,